

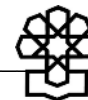
بررسی لایحه بودجه سال ۱۳۹۲ کل کشور

۴۶. میراث فرهنگی، صنایع دستی و گردشگری

به نام خدا

فهرست مطالب

چکیده.....	۲
۱. بررسی مجموع اعتبارات سازمان میراث فرهنگی، صنایع دستی و گردشگری.....	۲
۲. وضعیت درآمدهای سازمان میراث فرهنگی، صنایع دستی و گردشگری.....	۵
۳. وضعیت شرکت‌های زیرمجموعه سازمان میراث فرهنگی، صنایع دستی و گردشگری.....	۷
۴. اعتبارات هزینه‌ای و تملک سرمایه‌ای لایحه بودجه سال ۱۳۹۲ به تفکیک برنامه‌ای، ملی و استانی.....	۸
۵. نقد و بررسی لایحه بودجه ۱۳۹۲ براساس قانون برنامه پنجم توسعه.....	۱۸
پیشنهادها.....	۱۹
منابع و مآخذ.....	۲۰

بررسی لایحه بودجه سال ۱۳۹۲ کل کشور ۴۶. میراث فرهنگی، صنایع دستی و گردشگری

راهبردهای پیشنهادی برای بررسی لایحه بودجه ۱۳۹۲ در مجلس شورای اسلامی در راستای ارتقای کارآیی و اثربخشی بررسی لایحه بودجه سال ۱۳۹۲ نسبت به سال‌های گذشته پیشنهاد می‌شود که نمایندگان و کمیسیون‌های محترم به موارد زیر تمرکز نمایند:

- **مبانی قانونی:** بررسی شود مبنای قانونی برآورد منابع و مصارف در بودجه در هر یک از امور بخشی و فرابخشی چیست؟

- **تغییر هزینه‌ها:** آیا مجموعه اعتباراتی که در هر یک از بخش‌های تخصصی (مانند مسکن، حمل‌ونقل، آموزش، بهداشت و...) پیش‌بینی شده است برای انجام وظایف آن حوزه (نه دستگاه) کافی است؟ دلیل تغییرات اعتبارات نسبت به سال قبل در هر یک از بخش‌ها چیست؟

- **بررسی آثار:** آثار تخصیص اعتبارات به هر یک از بخش‌ها چیست؟ به عنوان مثال با هزینه‌کرد اعتبارات پیش‌بینی شده در بودجه، شاخص‌های هر یک از حوزه‌های بخشی و فرابخشی (مانند کشاورزی، فرهنگ، امنیت، آموزش، سلامت و...) چه تغییری خواهند کرد؟

- **عدم قانونگذاری جدید:** در بررسی احکام بودجه، احکامی که در صدد قانونگذاری جدید یا اصلاح قوانین دائمی در لایحه هستند حذف شوند و همچنین مجلس از ارائه پیشنهادهای جدید از این دست اجتناب کند تا مانع از درهم‌ریختگی نظام قانونی و حقوقی کشور شود.

- **عدم ورود به اصلاح ردیف‌های بودجه‌ای:** مجلس از ورود به اصلاح ردیف‌های بودجه‌ای به خصوص ردیف‌های ذیل قوه مجریه اجتناب کند که این امر ناقض صلاحیت نظارتی مجلس و نقض تفکیک قواست.

- **اعمال اصلاحات بودجه‌ای توسط دولت:** در نهایت اینکه، مجلس بجای اینکه خودش برای اصلاح لایحه بودجه دست به کار شود، با بررسی راهبردهای بودجه در هر یک از امور بخشی و فرابخشی، ظرفیت سیاسی و حقوقی لازم را برای اصلاح بودجه توسط دولت فراهم نماید.^۱

۱. برای اطلاعات بیشتر در این مورد به گزارش «مجلس و بودجه: راهبردها و رویکردها» شماره مسلسل ۲۲۰۱۲۸۷۲ مراجعه شود.

چکیده

سازمان میراث فرهنگی، صنایع دستی و گردشگری به‌عنوان یکی از معاونت‌های ریاست‌جمهوری متولی سه بخش میراث فرهنگی، صنایع دستی و گردشگری کشور است.

این بخش علاوه‌بر دستگاه سازمان میراث فرهنگی، صنایع دستی و گردشگری شامل پژوهشگاه میراث فرهنگی و گردشگری و شرکت توسعه ایرانگردی و جهانگردی است. در لایحه بودجه سال ۱۳۹۲ مجموع اعتبارات سازمان ۳,۰۴۵,۶۶۳ میلیون ریال در نظر گرفته شده است که نسبت به قانون بودجه سال ۱۳۹۱، ۱۰/۲۶ درصد کاهش داشته است.

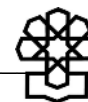
مجموع اعتبارات تملک سرمایه‌ای سازمان در این سال برابر ۲,۱۶۸,۰۶۰ میلیون ریال که نسبت به قانون بودجه سال ۱۳۹۱، ۶/۰۶ درصد و مجموع اعتبارات هزینه‌ای ۸۷۷,۴۰۳ میلیون ریال که نسبت به قانون بودجه سال ۱۳۹۱، ۱۹/۲۰ درصد کاهش نشان می‌دهد. عمده‌ترین محل درآمدی سازمان درآمد حاصل از فروش بلیط موزه‌های سازمان است که بدون تغییر ۱۶۰,۰۰۰ میلیون ریال باقیمانده است.

بررسی بودجه در سطح ملی نشان می‌دهد که تمامی برنامه‌ها بجز برنامه تأمین، حفاظت و مرمت میراث غیرمنقول با ارزش فرهنگی و تاریخی (۱۰/۹۵+)، رشدی منفی داشته‌اند؛ در این بین بیشترین کاهش مربوط به برنامه هزینه‌های مربوط به بازنشستگان دولت (۶۹/۸۱-) بوده است. با احتساب سطح ملی و استانی بیشترین رشد مربوط به برنامه اکتشاف باستان‌شناسی و تاریخی (۲۱/۵۸) می‌باشد.

بررسی میزان همسویی و هم‌راستایی لایحه بودجه سال ۱۳۹۲ با قانون برنامه پنجم در زمینه میراث فرهنگی، صنایع دستی و گردشگری مؤید این نکته است که هماهنگی و انسجام سند پایین‌دست (لایحه) با سند بالادست (قانون برنامه) تا حد زیادی حفظ شده است. به‌طوری که بجز چند مورد برنامه‌ها و طرح‌ها در جهت انجام وظایف سازمان طبق قانون برنامه پنجم توسعه است.

۱. بررسی مجموع اعتبارات سازمان میراث فرهنگی، صنایع دستی و گردشگری

سازمان میراث فرهنگی، صنایع دستی و گردشگری از جمله معاونت‌های ریاست‌جمهوری است که از چهار بخش سازمان میراث فرهنگی صنایع دستی و گردشگری، پژوهشگاه میراث فرهنگی و گردشگری، شرکت توسعه ایرانگردی و جهانگردی و مرکز مطالعات منطقه‌ای حفظ میراث فرهنگی ناملموس در آسیای میانه و غربی تشکیل شده است. مجموع اعتبارات در نظر گرفته شده برای این

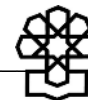

سازمان ۳,۰۴۵,۴۶۳ میلیون ریال است که نسبت به سال گذشته ۱۰/۲۶ درصد افت داشته است. اگرچه بودجه تمامی بخش‌های سازمان رقمی منفی را نشان می‌دهد با این وجود کمترین کاهش در بودجه مربوط به سازمان میراث فرهنگی، صنایع دستی و گردشگری (کد ۱) با نرخ ۵/۴۲- درصد است. شایان ذکر است در قانون بودجه سال ۱۳۹۱ در ذیل ردیف ۱۱۳۷۰۰ شرکت توسعه ایرانگردی و جهانگردی نیز وجود داشته است که این شرکت در لایحه بودجه سال ۱۳۹۱ از این ردیف حذف گردیده است.

جدول ۱. اعتبارات دستگاه‌های میراث فرهنگی، صنایع دستی و گردشگری (میلیون ریال)

کد دستگاه	عنوان	جمع اعتبارات هزینه‌ای			اعتبارات تملک دارایی سرمایه‌ای			جمع		
		قانون بودجه سال ۱۳۹۱	لایحه بودجه سال ۱۳۹۲	درصد رشد	قانون بودجه سال ۱۳۹۱	لایحه بودجه سال ۱۳۹۲	درصد رشد	قانون بودجه سال ۱۳۹۱	لایحه بودجه سال ۱۳۹۲	درصد رشد
۱۱۳۷۰۰	سازمان میراث فرهنگی صنایع دستی و گردشگری	۱,۰۸۵,۹۶۰	۸۷۷,۴۰۳	-۱۹/۲۰	۲,۳۰۷,۹۷۳	۲,۱۶۸,۰۶۰	-۶/۰۶	۳,۳۹۳,۹۳۳	۳,۰۴۵,۴۶۳	-۱۰/۲۶
۱	سازمان میراث فرهنگی صنایع دستی و گردشگری	۹۱۴,۰۱۰	۷۱۰,۳۳۸	-۲۲/۲۸	۲,۰۸۶,۲۴۵	۲,۱۲۷,۲۸۹	۱/۹۶	۳,۰۰۰,۲۵۵	۲,۸۳۷,۶۲۷	-۵/۴۲
۲	پژوهشگاه میراث فرهنگی و گردشگری	۱۶۵,۹۵۰	۱۶۱,۷۰۹	-۲/۵۵	۶۰,۸۶۱	۴۰,۷۷۱	-۴۹/۲۷	۲۲۶,۸۱۱	۲۰۲,۴۸۰	-۱۰/۷۲
۳	مرکز مطالعاتی منطقه‌ای حفظ میراث فرهنگی ناملوس در آسیای میانه و غربی*	۶,۰۰۰	۵,۳۵۶	-۱۰/۷۳	۰	۰	۰	۶,۰۰۰	۵,۳۵۶	-۱۰/۷۳

* این مرکز در سال ۱۳۹۱ به زیرمجموعه سازمان اضافه شده است.

همان‌طور که جدول ۱ نشان می‌دهد بیشترین کاهش اعتبارات هزینه‌ای به سازمان میراث فرهنگی، صنایع دستی و گردشگری با کاهش ۲۲/۲۸ درصدی و بیشترین کاهش اعتبارات تملک سرمایه‌ای به پژوهشگاه میراث فرهنگی و گردشگری (۴۹/۲۷) تعلق دارد.

۲. وضعیت درآمدهای سازمان میراث فرهنگی، صنایع دستی و گردشگری

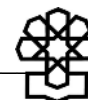
در این قسمت به اختصار به درآمدهای سازمان میراث فرهنگی، صنایع دستی و گردشگری در لایحه بودجه سال ۱۳۹۲ پرداخته شده است.

جدول ۲. درآمدها، واگذاری دارایی‌های سرمایه‌ای و واگذاری دارایی‌های مالیاتی برحسب جزء در سال ۱۳۹۲

(میلیون ریال)

شماره طبقه‌بندی	عنوان	قانون سال ۱۳۹۱					لایحه سال ۱۳۹۲					درصد رشد
		درآمد عمومی	درآمد اختصاصی	ملی	استانی	جمع	درآمد عمومی	درآمد اختصاصی	ملی	استانی	جمع	
۱۳۰۱۰۱	سود سهام ابرازی (۵۰ درصد سود ویژه و سود سهم دولت - علی‌الحساب سال جاری) کلیه شرکت‌های دولتی (شرکت توسعه ایرانگردی و جهانگردی)	۷۲۱	۰	۷۲۱	۰	۷۲۱	۰	۲۵۹	۰	۲۵۹	۰	-۶۴/۰۷
۱۳۰۳۰۱	درآمد حاصل از اجاره ساختمان‌ها و اراضی (از جمله امکانات، اماکن و فضاهای آموزشی، فرهنگی و هنری و ورزشی کلیه دستگاه‌های اجرایی)	۱۰,۰۰۰	۰	۱۰,۰۰۰	۰	۱۰,۰۰۰	۱۰,۰۰۰	۱۰,۰۰۰	۰	۱۰,۰۰۰	۰	۰
۱۴۰۱۰۳	درآمد حاصل از خدمات آموزشی و فرهنگی	۲,۵۰۰	۰	۲,۵۰۰	۰	۲,۵۰۰	۲,۵۰۰	۲,۵۰۰	۰	۲,۵۰۰	۰	۰
۱۴۰۱۰۷	درآمد حاصل از خدمات پژوهشی و تحقیقاتی (پژوهشگاه میراث فرهنگی و گردشگری)	۰	۴۰,۰۰۰	۴۰,۰۰۰	۰	۴۰,۰۰۰	۰	۴۰,۰۰۰	۴۰,۰۰۰	۴۰,۰۰۰	۰	۰
۱۴۰۱۲۵	درآمد حاصل از ورودی موزه‌ها و محوطه‌های تاریخی و سایر منافع حاصله*	۰	۰	۰	۰	۰	۰	۰	۰	۱۶۰,۰۰۰	۱۲۰,۰۰۰	۱۰۰

* در سال ۱۳۹۱ درآمدهای این ردیف به سازمان تعلق نگرفته و عایدات آن تنها بین وزارت فرهنگ و ارشاد و وزارت ارتباطات و فناوری اطلاعات توزیع شده بود.

درآمدهای سازمان در اکثر موارد نسبت به سال پیش ثابت باقیمانده است. بخشی از درآمد حاصل از ورودی موزه‌ها و محوطه‌های تاریخی، در سال ۱۳۹۲ به سازمان میراث فرهنگی، صنایع دستی و گردشگری تعلق گرفته است و سود سهام ابزاری شرکت توسعه ایرانگردی و جهانگردی به میزان ۶۴/۰۷ درصد کاهش داشته است.

بیشترین درآمد، درآمد حاصل از ورودی موزه‌ها و محوطه‌های تاریخی و سایر منافع حاصله است که برابر با ۱۶۰,۰۰۰ میلیون ریال بوده است.

علاوه بر اعتبارات جدول ۲، اعتبارات دیگری از محل بودجه متفرقه وجود دارد، از جمله:

۱. جزء «۶» ردیف متفرقه ۵۲۰۰۰۰ (اعتبارات یارانه‌ها) با عنوان «کمک بلاعوض، یارانه سود و کارمزد، تحقیقات، آموزش، فناوری‌های نو، گردشگری و هنری، مسکن، اجتماعی و نظارت بر اجرای طرح‌های تولیدی، خدماتی و آموزش عالی و غیرانتفاعی و اشتغال و ارائه حمایت‌های مالی و ایفای تعهدات و موارد قبلی و کمک به مناطق کمتر توسعه‌یافته و غیربرخوردار و صندوق‌های مکانیسم فروش»، مبلغ ۲,۵۹۳,۳۲۶ میلیون ریال در نظر گرفته شده است.

۲. جزء «۱۴» ردیف متفرقه ۵۳۰۰۰۰ با عنوان «تأمین، آماده‌سازی و اداره موزه‌ها و ابنیه تاریخی» بودجه‌ای برابر با ۱۶۰,۰۰۰ میلیون ریال (۱۴۰,۰۰۰ میلیون ریال اعتبارات هزینه‌ای و ۲۰,۰۰۰ میلیون ریال اعتبارات تملک سرمایه‌ای) تخصیص داده شده که مطابق با سال گذشته است. البته این رقم همان درآمد حاصل از فروش بلیط موزه‌هاست که در ردیف درآمدی ۱۴۰۱۲۵ بدان اشاره شد. این درآمدها را سازمان به خزانه واریز و سپس از دولت دریافت می‌کرده و همان‌طور که در جزء «۱۴» ردیف متفرقه ۵۳۰۰۰۰ آمده است صرف موزه‌ها و ابنیه تاریخی تحت تملک سازمان می‌گردد.

۳. جزء «۶۲» ردیف متفرقه ۵۵۰۰۰۰، با عنوان «کمک‌های فنی و اعتباری توسعه صادرات صنایع دستی» بودجه‌ای ۴۰۰,۰۰۰ میلیون ریالی دارد.

۳. وضعیت شرکت‌های زیرمجموعه سازمان میراث فرهنگی، صنایع دستی و گردشگری

براساس لایحه سال ۱۳۹۲ سه شرکت سودده در این زمینه وجود دارد:

جدول ۳. بودجه شرکت‌های سودده در زمینه میراث فرهنگی، صنایع دستی و گردشگری

(میلیون ریال)

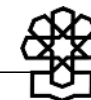
شماره طبقه‌بندی	عنوان	درآمد	هزینه
۲۶۳۰۰۰	شرکت‌های سهامی سازمان صنایع دستی ایران (درحال تصفیه)	۷,۹۶۹	۷,۹۶۹
۲۸۴۱۰۰	شرکت توسعه ایرانگردی و جهانگردی	۱۳,۵۰۰	۱۲,۹۸۲
۲۸۴۵۰۰	سازمان ایرانگردی و جهانگردی (درحال تصفیه)	۳,۸۴۷	۳,۸۴۷

۴. اعتبارات هزینه‌ای و تملک سرمایه‌ای لایحه بودجه سال ۱۳۹۲ به تفکیک برنامه‌ای،

ملی و استانی

به‌منظور درک هرچه بهتر روند تخصیص منابع مالی، بررسی بودجه تخصیص داده شده به هریک از برنامه‌ها و طرح‌ها امری ضروری است. لذا در این بخش سعی شده است تا میزان رشد برنامه‌ها در سطح ملی (جدول ۴)، میزان رشد در مجموع سطح ملی و استانی (جدول ۵) و رشد اعتبارات تملک سرمایه‌ای (برنامه‌ای، ملی، استانی و حوزہ) در زمینه میراث فرهنگی، صنایع دستی و گردشگری (جدول ۶) و سهم هر برنامه از کل بودجه برنامه‌ها (جدول ۷) را بررسی نماید. به‌علاوه تلاش بر آن است تا به‌وسیله نمودارها این تفاوت‌ها به‌صورت واضح‌تری به نمایش گذاشته شود.

جدول ۴ امکان مقایسه سه دسته هزینه‌های عمومی، اختصاصی و تملک دارایی‌های سرمایه‌ای را در لایحه بودجه سال ۱۳۹۲ با قانون بودجه سال ۱۳۹۱ فراهم می‌کند.

جدول ۴. اعتبارات برنامه‌های دستگاه میراث فرهنگی، صنایع دستی و گردشگری در لایحه بودجه سال ۱۳۹۲ و مقایسه آن با قانون بودجه سال ۱۳۹۱ - سطح ملی

(میلیون ریال)

شماره طبقه‌بندی	عنوان	هزینه‌های عمومی		رشد	هزینه‌های اختصاصی		رشد	تملك دارایی‌های سرمایه‌ای		رشد	جمع		رشد
		لایحه سال ۱۳۹۲	قانون سال ۱۳۹۱		لایحه سال ۱۳۹۲	قانون سال ۱۳۹۱		لایحه سال ۱۳۹۲	قانون سال ۱۳۹۱		لایحه سال ۱۳۹۲	قانون سال ۱۳۹۱	
۱۱۳۷۰۰	سازمان میراث فرهنگی، صنایع دستی و گردشگری	۷۱۰,۳۳۸	۱,۰۴۵,۹۶۰	-۳۲/۰۸	۴۰,۰۰۰	۰	-۱۰۰	۲,۱۲۷,۲۸۹	۲,۳۰۷,۹۷۳	-۷/۸۲	۲,۸۳۷,۶۲۷	۳,۳۹۳,۹۳۳	-۱۶/۳۹
۱۰۴۰۶	برنامه تنظیم و اجرای امور آماری	۱۶,۷۹۰	۲۲,۲۶۰	-۲۴/۵۷	۰	۰	۰	۰	۰	۰	۱۶,۷۹۰	۲۲,۲۶۰	-۲۴/۵۷
۱۰۵۱۰	برنامه پژوهش‌های کاربردی	۱۰۸,۵۰۹	۱۱۴,۶۰۰	-۵/۳۱	۳۰,۰۰۰	۸,۰۰۰	-۷۳/۳۳	۰	۰	۰	۱۱۶,۵۰۹	۱۴۴,۶۰۰	-۱۹/۴۲
۳۰۱۱۱	برنامه آموزش غیررسمی فنی و حرفه‌ای	۶,۵۰۲	۷,۰۰۰	-۷/۱۱	۰	۰	۰	۰	۰	۰	۶,۵۰۲	۷,۰۰۰	-۷/۱۱
۳۰۲۲۷	برنامه اکتشاف باستان‌شناسی و تاریخی	۶,۲۷۵	۱۵,۵۷۰	-۵۹/۶۹	۱۰,۰۰۰	۰	۰	۰	۰	۰	۶,۲۷۵	۲۵,۵۷۰	-۷۵/۴۵
۳۰۲۳۳	برنامه تأمین، حفاظت و مرمت میراث غیرمنقول با ارزش فرهنگی و تاریخی	۱۷۲,۲۷۰	۱۷۵,۰۰۰	-۱/۵۶	۰	۰	۰	۹۴۲,۵۶۷	۸۲۹,۷۶۱	۱۳/۵۹	۱,۱۱۴,۸۳۷	۱,۰۰۴,۷۶۱	۱۰/۹۵
۳۰۲۳۴	برنامه تأمین، حفظ و مرمت اشیای با ارزش فرهنگی و تاریخی	۳۲,۶۳۶	۴۰,۵۰۰	-۱۹/۴۱	۰	۰	۰	۰	۰	۰	۳۲,۶۳۶	۴۰,۵۰۰	-۱۹/۴۱
۳۰۲۳۷	برنامه تشویق گردشگری داخلی	۱۴۱,۲۸۵	۱۹۵,۹۳۰	-۲۷/۸۹	۰	۰	۰	۰	۰	۰	۱۴۱,۲۸۵	۱۹۵,۹۳۰	-۲۷/۸۹
۳۰۲۳۸	برنامه توسعه زیرساخت‌های مورد نیاز گردشگری	۰	۰	۰	۰	۰	۰	۷۲۳,۷۲۲	۹۱۳,۴۸۰	-۲۰/۷۷	۷۲۳,۷۲۲	۹۱۳,۴۸۰	-۲۰/۷۷
۳۰۲۴۴	برنامه جذب گردشگران ورودی به کشور	۱۱۳,۴۷۵	۱۵۵,۰۰۰	-۲۶/۷۹	۰	۰	۰	۰	۰	۰	۱۱۳,۴۷۵	۱۵۵,۰۰۰	-۲۶/۷۹
۳۰۲۶۳	برنامه گسترش خدمات موزه‌ای	۷۸,۵۸۳	۱۰۳,۸۰۰	-۲۴/۲۹	۰	۰	۰	۴۳۱,۰۰۰	۵۱۹,۶۳۲	-۱۷/۰۵	۵۰۹,۵۸۳	۶۲۳,۴۳۲	-۱۸/۳۶
۳۰۲۷۴	برنامه ساختمان‌ها و تجهیزات*	۰	۰	۰	۰	۰	۰	۳۰,۰۰۰	۴۵,۱۰۰	-۳۳/۴۸	۳۴,۴۹۷	۴۵,۱۰۰	-۲۳/۵۰

شماره طبقه‌بندی	عنوان	هزینه‌های عمومی		رشد	هزینه‌های اختصاصی		رشد	تملك دارایی‌های سرمایه‌ای		رشد	جمع		
		قانون سال	لایحه سال		قانون سال	لایحه سال		قانون سال	لایحه سال		قانون سال	لایحه سال	
		۱۳۹۱	۱۳۹۲		۱۳۹۱	۱۳۹۲		۱۳۹۱	۱۳۹۲		۱۳۹۱	۱۳۹۲	
۳۰۲۹۱	برنامه شناسایی و حفظ میراث فرهنگی ملموس	۶,۰۰۰	۵,۳۵۶	-۱۰/۷۳	۰	۰		۰	۰		۶,۰۰۰	۵,۳۵۶	-۱۰/۷۳
۳۰۴۷۹	برنامه هزینه‌های مربوط به بازنشستگان دولت	۲۷,۶۰۰	۸,۳۳۰	-۶۹/۸۱	۰	۰		۰	۰		۲۷,۶۰۰	۱۲,۲۰۰	-۵۵/۷۹
۳۰۴۸۰	برنامه هزینه‌های مربوط به خانواده‌های شاهد و ایثارگر	۶,۰۰۰	۴,۰۰۰	-۳۳/۳۳	۰	۰		۰	۰		۶,۰۰۰	۴,۰۰۰	-۳۳/۳۳
۴۰۳۱۵	برنامه ترویج صنایع دستی	۷۵,۰۰۰	۵۵,۸۱۰	-۲۵/۵۸	۰	۰		۰	۰		۷۵,۰۰۰	۵۵,۸۱۰	-۲۵/۵۸
۴۰۳۱۸	برنامه رشد تولیدات صنایع دستی	۴۵,۰۰۰	۳۷,۰۰۰	-۱۷/۷۷	۰	۰		۰	۰		۴۵,۰۰۰	۳۷,۰۰۰	-۱۷/۷۷
۴۰۳۲۸	برنامه حمایت از صادرات صنایع دستی	۴۶,۷۰۰	۲۷,۵۵۸	-۴۰/۹۸	۰	۰		۰	۰		۴۶,۷۰۰	۲۷,۵۵۸	-۴۰/۹۸

* در قانون بودجه سال ۱۳۹۱ با عنوان «برنامه گسترش ساختمان‌ها و تجهیزات» مطرح شده بوده است.

تمامی برنامه‌ها بجز برنامه تأمین، حفاظت و مرمت میراث غیرمنقول با ارزش فرهنگی و تاریخی (۱۰/۹۵)+، رشدی منفی داشته‌اند.

در این میان بیشترین افت مربوط به برنامه اکتشاف باستان‌شناسی و تاریخی (۷۵/۴۵)- درصد است.

کمترین نرخ منفی به ترتیب مربوط به برنامه آموزش غیررسمی فنی و حرفه‌ای (۷/۱۱)- و برنامه شناسایی و حفظ میراث فرهنگی ملموس (۱۰/۷۳)- است.

هزینه‌های اختصاصی سازمان میراث فرهنگی، صنایع دستی و گردشگری حذف شده‌اند. هزینه‌های عمومی سازمان تا ۳۲/۰۸ و هزینه‌های تملك دارایی‌های سرمایه‌ای تا ۷/۸۲ درصد کاهش یافته‌اند.

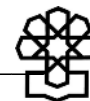
جدول ۵. اعتبارات برنامه‌های دستگاه میراث فرهنگی، صنایع دستی و گردشگری در لایحه بودجه سال ۱۳۹۲ و مقایسه آن با قانون بودجه سال ۱۳۹۱- سطح ملی و استانی

(میلیون ریال)

شماره طبقه بندی	عنوان	هزینه‌ای						تملك دارایی‌های سرمایه‌ای		جمع كل		رشد	
		از محل منابع عمومی			از محل منابع اختصاصی			استانی	ملی	قانون سال ۱۳۹۱	لایحه سال ۱۳۹۲		
		ملی		استانی	ملی		قانون						لایحه
		قانون سال ۱۳۹۱	لایحه سال ۱۳۹۲	قانون سال ۱۳۹۱	لایحه سال ۱۳۹۲	قانون سال ۱۳۹۱	لایحه سال ۱۳۹۲	قانون سال ۱۳۹۱	لایحه سال ۱۳۹۲				
۳۰۲۰۹	برنامه پژوهش‌های کاربردی	۱۱,۵۰۰	۹,۲۵۴	۰	۰	۰	۰	۰	۰	۰	۱۱,۵۰۰	۹,۲۵۴	۱۹/۵۳-
۳۰۲۲۷	برنامه اکتشاف باستان‌شناختی و تاریخی	۱۵,۵۷۰	۱۷,۲۷۵	۸۰,۶۹۰	۷۶,۸۴۹	۱۰,۰۰۰	۳۲,۰۰۰	۰	۰	۴۱,۳۱۸	۱۴۷,۵۷۸	۱۷۹,۴۳۴	۲۱/۵۸
۳۰۲۳۳	برنامه تأمین حفاظت و مرمت میراث غیرمنقول با ارزش فرهنگی - تاریخی	۱۷۵,۰۰۰	۱۷۲,۲۷۰	۲۵۳,۹۸۱	۳۲۶,۸۴۷	۰	۰	۸۲۹,۷۶۱	۹۷۸,۸۴۱	۶۱۲,۳۸۹	۱,۸۸۱,۵۳۱	۲,۲۴۷,۰۳۷	۱۹/۴۲
۳۰۲۳۴	برنامه تأمین حفاظت و مرمت اشیای باارزش فرهنگی - تاریخی	۴۰,۵۰۰	۳۲,۶۳۶	۱۲۴,۷۱۷	۱۲۵,۹۴۲	۰	۰	۰	۰	۰	۱۶۵,۲۱۷	۱۵۸,۵۷۸	۴/۰۱-
۳۰۲۳۷	برنامه تشویق گردشگری داخلی	۱۹۵,۹۳۰	۱۴۱,۲۸۵	۱۲۳,۵۵۰	۱۱۵,۵۸۸	۰	۰	۰	۰	۰	۳۱۹,۴۸۰	۲۵۶,۸۷۳	۱۹/۵۹-
۳۰۲۳۸	برنامه توسعه زیرساخت‌های مورد نیاز گردشگری	۰	۰	۰	۰	۰	۰	۹۱۳,۴۸۰	۷۲۳,۷۲۲	۸۰۹,۰۲۱	۱,۰۱۲,۳۸۷	۱,۷۳۶,۱۰۹	۰/۷۹
۳۰۲۴۴	برنامه جذب گردشگران ورودی به کشور	۱۵۵,۰۰۰	۱۱۳,۴۷۵	۰	۰	۰	۰	۰	۰	۰	۱۵۵,۰۰۰	۱۱۳,۴۷۵	۲۶/۷۹-
۳۰۲۶۳	برنامه گسترش خدمات موزه‌ای	۱۰۳,۸۰۰	۷۸,۵۸۳	۸۴,۵۷۷	۹۱,۳۷۷	۰	۰	۷۵۴,۶۳۲	۶۵۵,۰۰۰	۱۳۲,۲۶۷	۱,۰۴۵,۲۷۶	۸۲۴,۹۶۰	۲۱/۰۷-

توصیف جدول ۵: در این جدول هر دو سطح ملی و استانی به صورت همزمان مورد بررسی قرار گرفته است. ممکن است ماهیت یک برنامه ایجاب کند اعتبارات و رشد آنها بیشتر بر سطح استانی متمرکز باشد یا بالعکس ماهیت یک برنامه تمرکز اعتبارات در سطح ملی باشد. این امر سبب می‌شود تغییرات محسوسی را در نرخ رشد هر برنامه شاهد باشیم. به عنوان مثال برنامه اکتشاف باستان‌شناسی و تاریخی که در جدول ۴ رشد منفی داشت در این جدول بیشترین رشد مثبت (۲۱/۵۸) را دارد. این مطلب نشان می‌دهد که این برنامه در سطح استانی رشد مثبتی داشته که توانسته نرخ منفی در سطح ملی را خنثی کند. با کمی دقت می‌توان متوجه شد که احتساب بودجه‌های استانی تا سطح چشمگیری میزان افت نرخ رشدها را تعدیل کرده است. بعد از برنامه اکتشاف باستان‌شناسی و تاریخی، برنامه تأمین، حفاظت و مرمت میراث غیرمنقول با ارزش فرهنگی تاریخی با رشد ۱۹/۴۲ بیشترین رشد مثبت را دارد. درخصوص برنامه‌هایی مثل دو برنامه اشاره شده باید خاطرنشان کرد بیشتر بودن اعتبارات استانی نسبت به ملی می‌تواند موجب اجرای بهتر برنامه گردد، لذا این امر یکی از نقاط قوت لایحه سال ۱۳۹۲ می‌باشد.

بیشترین کاهش مربوط به برنامه جذب گردشگران ورودی به کشور با نرخ ۲۶/۷۹- درصد و سپس برنامه گسترش خدمات موزه‌ای با نرخ ۲۱/۰۷- درصد است.

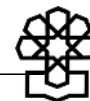

جدول ذیل چگونگی توزیع اعتبارات تملک دارایی‌های سرمایه‌ای لایحه ۱۳۹۲ را میان حوزه‌های مختلف سازمان نشان می‌دهد.

جدول ۶. مقایسه اعتبارات تملک دارایی‌های سرمایه‌ای لایحه بودجه سال ۱۳۹۲ سازمان میراث فرهنگی، صنایع دستی و گردشگری به تفکیک برنامه‌ای، ملی، استانی و حوزه

شماره طبقه‌بندی طرح	عنوان طرح	حوزه*	قانون بودجه سال ۱۳۹۱	لایحه بودجه سال ۱۳۹۲	رقم افزایش اعتبار لایحه بودجه سال ۱۳۹۲ نسبت به قانون بودجه سال ۱۳۹۱	درصد رشد
۳۰۲۳۸۰۰۴	مطالعه و ایجاد اردوگاه‌ها و مجتمع‌های خدمات گردشگری	معاونت سرمایه‌گذاری	۲۲۰,۰۰۰	۱۱۰,۰۰۰	-۱۱۰,۰۰۰	-۵۰/۰۰
۳۰۲۳۸۰۰۵	مطالعه، شناسایی، امکان‌سنجی و ایجاد زیرساخت‌های مورد نیاز در مناطق نمونه گردشگری		۱۹۰,۰۰۰	۱۷۰,۰۰۰	-۲۰,۰۰۰	-۱۰/۵۳
۳۰۲۳۸۰۰۹	تأمین زیرساخت و ساماندهی سواحل دریای خزر		۴۰,۰۰۰	۲۰,۰۰۰	-۲۰,۰۰۰	-۵۰/۰۰
جمع			۴۵۰,۰۰۰	۳۰۰,۰۰۰	-۱۵۰,۰۰۰	-۳۳/۳۳
۳۰۲۶۳۰۰۲	ایجاد و تجهیز سایت موزه‌ها و کارگاه‌های هنرهای سنتی و تولیدات فرهنگی ملی	میراث فرهنگی و صنایع دستی	۱۸,۰۰۰	۲۴,۰۰۰	۶,۰۰۰	۳۳/۳۳
۳۰۲۶۳۰۰۱	احداث، تکمیل، تجهیز و مرمت موزه‌ها و کاخ‌موزه‌ها	معاونت میراث فرهنگی - موزه‌ها	۱۴۰,۰۰۰	۸۹,۰۰۰	-۵۱,۰۰۰	-۳۶/۴۳
۳۰۲۶۳۰۰۳	ایجاد موزه‌های منطقه‌ای کشور		۳۲۰,۰۰۰	۲۵۱,۳۰۰	-۶۸,۷۰۰	-۲۱/۴۶
۳۰۲۶۳۰۰۹	توسعه مجموعه موزه ملی ایران		۳۷,۰۰۰	۳۱,۷۰۰	-۵,۳۰۰	-۱۴/۳۲
جمع			۴۰۷,۰۰۰	۳۷۲,۰۰۰	-۳۵,۰۰۰	-۸/۶۰
۳۰۲۳۳۰۰۱	ساماندهی و تعمیر بناهای مهم تاریخی	معاونت میراث فرهنگی حفظ و احیا	۹۲,۰۰۰	۲۸۸,۰۰۰	۱۹۶,۰۰۰	۲۱۳/۰۴
۳۰۲۳۳۰۰۲	تعمیر و مرمت آثار و بناهای ثبت شده در اختیار دستگاه‌های دولتی		۱۸,۰۰۰	۹,۰۰۰	-۹,۰۰۰	-۵۰/۰۰
۳۰۲۳۳۰۰۳	احیا و بهسازی کاروانسراها و ابنیه قدیمی و تبدیل آنها به واحدهای اقامتی و پذیرایی		۲۵,۰۰۰	۱۱,۰۰۰	-۱۴,۰۰۰	-۵۶/۰۰
۳۰۲۳۳۰۰۹	مشارکت در تعمیر و مرمت ابنیه و اشیای تاریخی و تکمیل موزه‌های در اختیار بخش غیردولتی		۸۵,۰۰۰	۱۳۰,۰۰۰	۴۵,۰۰۰	۵۲/۹۴
۳۰۲۳۳۰۱۰	مطالعه، مرمت و حفاظت بافت‌های تاریخی کشور		۶۵,۰۰۰	۵۰,۷۰۰	-۱۴,۳۰۰	-۲۲/۰۰
جمع			۲۸۵,۰۰۰	۴۸۸,۰۰۰	۲۰۳,۰۰۰	۷۱/۲۳

شماره طبقه‌بندی طرح	عنوان طرح	حوزه*	قانون بودجه سال ۱۳۹۱	لایحه بودجه سال ۱۳۹۲	رقم افزایش اعتبار لایحه بودجه سال ۱۳۹۲ نسبت به قانون بودجه سال ۱۳۹۱	درصد رشد
۳۰.۲۳۳۰۲۰	مطالعه، شناسایی و تهیه طرح‌های حفاظت و مرمت آثار و یادمان‌های مفاخر ایرانی خارج از کشور	حوزه*	۹,۰۰۰	۴,۰۰۰	-۵,۰۰۰	-۵۵/۵۶
جمع			۲۹۴,۰۰۰	۴۹۲,۷۰۰	۱۹۸,۷۰۰	۶۷/۵۹
۳۰.۲۳۳۰۰۴	احداث تعمیر، تکمیل و تجهیز پایگاه‌های حفاظتی و پژوهشی میراث فرهنگی کشور	پایگاه‌ها	۲۷,۰۰۰	۱۴,۰۰۰	-۱۳,۰۰۰	-۴۸/۱۵
۳۰.۲۳۳۰۰۷	حفاظت و آماده‌سازی و مرمت آثار ثبت شده کشور در فهرست جهانی		۱۳۰,۰۰۰	۱۷۰,۰۰۰	۴۰,۰۰۰	۳۰/۷۷
جمع			۱۵۷,۰۰۰	۱۸۴,۰۰۰	۲۷,۰۰۰	۱۷/۲۰
۳۰.۲۳۳۰۰۶	ایجاد سیستم حفاظتی و ساخت مخازن امن در موزه‌ها و کاخ موزه‌ها	فناوری اطلاعات	۲۸,۰۰۰	۲۴,۰۰۰	-۴,۰۰۰	-۱۴/۲۹
۳۰.۲۳۸۰۰۲	اجرای طرح جامع فناوری و اطلاع‌رسانی گردشگری		۱۸,۰۰۰	۱۳,۷۲۲	-۴,۲۷۸	-۲۳/۷۷
جمع			۴۶,۰۰۰	۳۷,۷۲۲	-۸,۲۷۸	-۱۸/۰۰
۳۰.۲۳۳۰۰۸	خرید حریم و ابنیه و اشیای باارزش تاریخی با اولویت قلعه فلک‌والافلاک خرم‌آباد و شهرهای تاریخی توس و هگمتانه	معاونت توسعه	۱۹۰,۰۰۰	۱۵۰,۰۰۰	-۴۰,۰۰۰	-۲۱/۰۵
۳۰.۲۷۴۰۲۰	تعمیر و تأمین تجهیزات و ماشین‌آلات		۴۰,۰۰۰	۳۰,۰۰۰	-۱۰,۰۰۰	-۲۵/۰۰
جمع			۲۳۰,۰۰۰	۱۸۰,۰۰۰	-۵۰,۰۰۰	-۲۱/۷۴
۳۰.۲۳۸۰۰۶	کمک‌های فنی و اعتباری به بخش غیردولتی (گردشگری)	سرمایه‌گذاری و صنایع دستی	۱۴۴,۶۱۳	۳۳۰,۰۰۰	۱۸۵,۳۸۷	۱۲۸/۲۰
۳۰.۲۳۸۰۰۱	مطالعه، شناسایی، امکان‌سنجی و ایجاد زیرساخت‌های مورد نیاز قطب‌ها و محورهای گردشگری	استانی شده در لایحه سال ۱۳۹۲	۱۴۰,۰۰۰	۸۰,۰۰۰	-۶۰,۰۰۰	-۴۲/۸۶
۳۰.۲۳۳۰۰۵	ساماندهی و مرمت محوطه‌ها و باغ‌های تاریخی، بقاع متبرکه و آرامگاه‌های مفاخر		۳۳,۰۰۰	۲۸,۰۷۹	-۴,۹۲۱	-۱۴/۹۱
جمع			۱۷۳,۰۰۰	۱۰۸,۰۷۹	-۶۴,۹۲۱	-۳۷/۵۳

شماره طبقه‌بندی طرح	عنوان طرح	حوزه*	قانون بودجه سال ۱۳۹۱	لایحه بودجه سال ۱۳۹۲	رقم افزایش اعتبار لایحه بودجه سال ۱۳۹۲ نسبت به قانون بودجه سال ۱۳۹۱	درصد رشد	
۳۰۲۳۳۰۱۷	ساماندهی مجموعه فرهنگی طوس	استانی	۱۸,۰۰۰	۱۳,۲۸۸	-۴,۷۱۲	-۲۶/۱۸	
۳۰۲۳۳۰۲۵	ساماندهی و تملک مجموعه تاریخی، فرهنگی حافظیه و سعیدیه		۹,۰۰۰	۷,۵۰۰	-۱,۵۰۰	-۱۶/۶۷	
۳۰۲۳۳۰۲۶	ساماندهی و تملک مجموعه تاریخی، فرهنگی بیت حضرت امام در شهر قم		۹,۰۰۰	۷,۵۰۰	-۱,۵۰۰	-۱۶/۶۷	
۳۰۲۳۳۰۲۷	ساماندهی و تملک مجموعه تاریخی، فرهنگی تپه‌های هگمتانه		۹,۰۰۰	۷,۵۰۰	-۱,۵۰۰	-۱۶/۶۷	
۳۰۲۳۳۰۲۸	ساماندهی و تملک مجموعه تاریخی، فرهنگی قلعه فلک‌الافلاک		۹,۰۰۰	۱۰,۰۰۰	۱,۰۰۰	۱۱/۱۱	
۳۰۲۳۳۰۳۰	حفاظت و مرمت بافت‌های تاریخی استان یزد		۱۸,۰۰۰	۱۸,۰۰۰	۰	۰	
۳۰۲۶۳۰۰۷	احداث موزه منطقه‌ای آذربایجان شرقی		۱۰,۰۰۰	۱۰,۰۰۰	۰	۰	
۳۰۲۶۳۰۰۸	احداث موزه مشایخ و مشاهیر در شیراز		۱۷,۶۳۲	۱۲,۵۰۰	-۵,۱۳۲	-۲۹/۱۱	
۳۰۲۶۳۰۱۰	مطالعه برای احداث موزه بزرگ اراک		۱۷,۰۰۰	۱۲,۵۰۰	-۴,۵۰۰	-۲۶/۴۷	
جمع				۱۱۶,۶۳۲	۹۸,۷۸۸	-۱۷,۸۴۴	-۱۵/۳۰
۳۰۲۳۸۰۱۷	کمک‌های فنی و اعتباری و احداث سرویس‌های بهداشتی بین‌راهی		ایرانگردی و جهانگردی	۱۶۰,۸۶۷	۱۰۰,۰۰۰	-۶۰,۸۶۷	-۳۷/۸۴
جمع ایرانگردی و جهانگردی					۱۶۰,۸۶۷	۱۰۰,۰۰۰	-۶۰,۸۶۷
۳۰۲۳۳۰۱۸	مطالعه، شناسایی و امکان‌سنجی پروژه‌های بخش میراث - صنایع دستی و گردشگری		پژوهشگاه	۵۵,۷۶۱	۳۶,۲۷۴	-۱۹,۴۸۷	-۳۴/۹۵
۳۰۲۷۴۰۲۹	تأمین تجهیزات و ماشین‌آلات و تعمیرات اساسی	۵,۱۰۰		۴,۴۹۷	-۶۰۳	-۱۱/۸۲	
جمع پژوهشگاه				۶۰,۸۶۱	۴۰,۷۷۱	-۲۰,۰۹۰	-۳۳/۰۱
جمع کل			۲,۲۵۷,۹۷۳	۲,۲۶۸,۰۶۰	۱۰,۰۸۷	۰/۴۵	

* اطلاعات این بخش از دفتر بودجه سازمان میراث فرهنگی، صنایع دستی و گردشگری اخذ شده است.

توصیف جدول ۶: همان‌گونه که مشاهده می‌شود بودجه تخصیص‌یافته به غالب طرح‌ها ناکافی است. نکته دیگر اینکه به معاونت گردشگری هیچ‌گونه اعتباری از محل اعتبارات تملک دارایی‌های سرمایه‌ای اختصاص نیافته است. اگرچه انجام برنامه‌هایی نظیر توسعه زیرساخت‌های مورد نیاز گردشگری، برنامه گسترش خدمات موزه‌ای و نظیر آن در جهت توسعه گردشگری صورت می‌پذیرند، اما نکته قابل توجه آن است که وجود چنین زیرساخت‌ها و روساخت‌هایی بدون حمایت جدی از برنامه‌های توسعه گردشگری داخلی و ورودی موجبات رونق این صنعت را فراهم نخواهند آورد. لذا تقویت معاونت گردشگری در ساختار سازمان میراث فرهنگی، صنایع دستی و گردشگری که وظیفه اصلی توسعه گردشگری داخلی و ورودی را برعهده دارد از بایسته‌هایی است که باید مورد توجه بیشتر قرار می‌گرفت.

جدول ۷. سهم هر برنامه (ملی و استانی) از کل اعتبار برنامه‌ها در لایحه بودجه سال ۱۳۹۲ (میلیون ریال)

شماره طبقه‌بندی	عنوان	هزینه‌ای				تملك دارایی‌های سرمایه‌ای			جمع کل		
		از محل منابع عمومی		از محل منابع اختصاصی		جمع	ملی	استانی	جمع	ملی	استانی
		ملی	استانی	ملی	استانی						
۳۰۲۰۹	برنامه پژوهش‌های کاربردی	۹,۲۵۴	۰	۰	۰	۰	۰	۰	۹,۲۵۴	۰	
۳۰۲۲۷	برنامه اکتشاف باستان‌شناختی و تاریخی	۱۷,۲۷۵	۷۶,۸۴۹	۳۲,۰۰۰	۰	۵۳,۳۱۰	۵۳,۳۱۰	۵۳,۳۱۰	۱۲۶,۱۲۴	۱۷۹,۴۳۴	
۳۰۲۲۳	برنامه تأمین حفاظت و مرمت میراث غیرمنقول با ارزش فرهنگی تاریخی	۱۷۲,۲۷	۳۲۶,۸۴۷	۰	۹۷۸,۸۴۱	۷۶۹,۰۷۹	۱,۷۴۷,۹۲۰	۱,۷۴۷,۹۲۰	۴۹۹,۱۱۷	۲,۲۴۷,۰۳۷	
۳۰۲۳۴	برنامه تأمین حفاظت و مرمت اشیای باارزش فرهنگی - تاریخی	۳۲,۶۳۶	۱۲۵,۹۴۲	۰	۰	۰	۰	۰	۱۵۸,۵۷۸	۱۵۸,۵۷۸	
۳۰۲۳۷	برنامه تشویق گردشگری داخلی	۱۴۱,۲۸۵	۱۱۵,۵۸۸	۰	۰	۰	۰	۰	۲۵۶,۸۷۳	۲۵۶,۸۷۳	
۳۰۲۳۸	برنامه توسعه زیرساخت‌های مورد نیاز گردشگری	۰	۰	۰	۷۲۳,۷۲۲	۱,۰۱۲,۳۸۷	۱,۷۳۶,۱۰۹	۱,۷۳۶,۱۰۹	۰	۱,۷۳۶,۱۰۹	
۳۰۲۴۴	برنامه جذب گردشگران ورودی به کشور	۱۱۳,۴۷۵	۰	۰	۰	۰	۰	۰	۱۱۳,۴۷۵	۱۱۳,۴۷۵	
۳۰۲۶۲	برنامه گسترش خدمات موزه‌ای	۷۸,۵۸۳	۹۱,۳۷۷	۰	۶۵۵,۰۰۰	۰	۶۵۵,۰۰۰	۶۵۵,۰۰۰	۱۶۹,۹۶۰	۸۲۴,۹۶۰	
جمع کل		۵۶۴,۷۷۸	۷۳۶,۶۰۳	۳۲,۰۰۰	۱,۳۳۳,۳۸۱	۲,۳۵۷,۵۶۳	۴,۱۹۲,۳۳۹	۴,۱۹۲,۳۳۹	۲,۳۵۷,۵۶۳	۵,۵۲۵,۷۲۰	

مجموع اعتبار برنامه پژوهش‌های کاربردی

$$100 \times \frac{\text{سهم برنامه پژوهش‌های کاربردی}}{\text{مجموع اعتبار برنامه}}$$

توصیف جدول ۷: این جدول سعی دارد تا اعتبار هر برنامه را نسبت به مجموع برنامه‌های مختلف نشان دهد. بیشترین اعتبار در نظر گرفته شده متعلق به برنامه تأمین حفاظت و مرمت میراث غیرمنقول با ارزش فرهنگی تاریخی (۴۰/۶۶)، برنامه توسعه زیرساخت‌های مورد نیاز گردشگری (۳۱/۴۱)، برنامه تأمین حفاظت و مرمت اشیای باارزش فرهنگی - تاریخی (۲۸/۶۹) است. کمترین‌ها متعلق به برنامه پژوهش‌های کاربردی (۰/۱۶)، برنامه جذب گردشگران ورودی به کشور (۲/۰۵) و برنامه تأمین حفاظت و مرمت اشیای با ارزش فرهنگی - تاریخی (۲۸/۶) است. همانطور که ملاحظه می‌شود علیرغم اهمیت برنامه‌های جذب گردشگران ورودی به کشور و برنامه تشویق گردشگری داخلی سهم اندکی از مجموع اعتبار برنامه‌ها را به خود اختصاص می‌دهند که البته انجام وظایف قانونی سازمان در این زمینه را با مشکل مواجه می‌سازد.

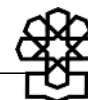
۵. نقد و بررسی لایحه بودجه ۱۳۹۲ براساس قانون برنامه پنجم توسعه

ماده (۱۱) قانون برنامه پنجم توسعه وظایف سازمان میراث فرهنگی، گردشگری و صنایع دستی را معین کرده است. در این زمینه نکات زیر شایان ذکر است:

- بررسی میزان همسویی و هم‌راستایی برنامه و طرح‌های لایحه بودجه سال ۱۳۹۲ با وظایف سازمان طبق قانون برنامه پنجم در زمینه میراث فرهنگی، صنایع دستی و گردشگری مؤید این نکته است که هماهنگی و انسجام سند پایین‌دست (لایحه) با سند بالادست (قانون برنامه) تا حد زیادی حفظ شده است. به طوری که در اکثر موارد برنامه‌ها و طرح‌های تعریف شده در جهت انجام وظایف سازمان طبق قانون برنامه پنجم توسعه است، البته در مواردی لایحه برای برخی از وظایف تصریح شده در قانون برنامه، طرح خاصی ارائه نکرده است. از جمله این موارد می‌توان به نبود برنامه یا طرح برای بیمه آثار فرهنگی، هنری و تاریخی، شناسایی آثار فرهنگی - تاریخی و میراث معنوی حوزه فرهنگی ایران، موجود در کشورهای همسایه و منطقه و سایر کشورها اشاره کرد.

- علیرغم تأکید بندهای «الف» و «ب» ماده (۱۲) بر توسعه گردشگری مذهبی و زیارتی به‌ویژه در شهرهای مقدس مشهد، قم و شیراز و تصریح این ماده بر اینکه سازوکارهای لازم برای تحقق اهداف می‌باید در قالب بودجه‌های سنواری پیش‌بینی شود، برنامه خاصی که مستقیماً برای توسعه گردشگری زیارتی باشد، وجود ندارد. نکته‌ای که در این خصوص باید اشاره شود اینکه دوگانگی مدیریتی میان سازمان میراث فرهنگی، گردشگری و صنایع دستی و سازمان حج و زیارت در این زمینه موجب شده است که هیچ‌یک از این دو نهاد برنامه منسجم و جامعی برای جذب و ساماندهی گردشگران زیارتی (گردشگران زیارتی از دیگر کشورها و گردشگران زیارتی ایرانی) نداشته باشند که نمود عینی آن را می‌توان در لایحه بودجه ۱۳۹۲ مشاهده کرد. به طوری که ذیل برنامه‌های هیچ یک از نهادهای مزبور برنامه‌ای که به شناسایی نیازهای زائران و برنامه‌ریزی و تدوین سازوکارهای لازم برای ساماندهی امور زائران (بند «الف» ماده (۱۲)) وجود ندارد.

- لازم به ذکر است که ماهیت بین‌بخشی گردشگری ایجاب می‌کند که دستگاه‌های متعددی موظف به تحقق اهداف قانون برنامه در زمینه گردشگری باشند. در واقع بررسی تطبیقی میان وظایف سازمان میراث فرهنگی، صنایع دستی و گردشگری (تصریح شده در قانون تشکیل این سازمان در مورخ ۱۳۸۲/۱۰/۳) و مواد قانون برنامه مرتبط با بخش گردشگری نیز مؤید این حقیقت است که انجام بسیاری از این موارد خارج از وظایف قانونی و توان این سازمان است. به‌عنوان مثال توسعه انواع حمل‌ونقل (مواد (۱۶۱))، (۱۶۴)، (۱۶۳) و (۱۶۶))، تدوین بیمه نوسانات نرخ ارز برای بخش‌های متضرر در گردشگری (ماده (۷۲))،

حمایت از بنگاه‌های کوچک و متوسط در گردشگری (بند «ب» ماده (۱۹۴)) از جمله مواردی است که برعهده دیگر نهادهای ذینفع در گردشگری است. بدون شک بدون ایفای نقش این طیف وسیع ذینفعان، توسعه صنعت گردشگری ممکن نیست. بررسی تجربه دیگر کشورها برای حل این مشکل حاکی از آن است که قوه قانونگذار بعضاً استفاده از بخشی از بودجه نهادها و دستگاه‌های ذیربط (در کشور ما وزارتخانه‌های عضو شورای عالی میراث فرهنگی و گردشگری) را منوط به انجام وظایفشان در این حوزه نموده تا از ابزار قانونگذاری خود (قانون بودجه) برای حل این مشکل استفاده کند.^۱

پیشنهادها

این بخش به شناسایی ظرفیت‌های بالقوه‌ای در ماده واحده لایحه بودجه سال ۱۳۹۲ می‌پردازد که حوزه‌های گردشگری، میراث فرهنگی و صنایع دستی می‌توانند از آن منتفع شوند. در هر مورد تلاش شده است تا با استناد به قوانین موجود چگونگی ارتباط حوزه‌های مذکور با بند (جزء) مورد نظر تبیین گردد. بدیهی است با توجه به کمبود منابع اختصاصی سازمان استفاده از این منابع برای انجام تکالیف قانونی بسیار مؤثر خواهد بود.

۱. با توجه به بند «الف» ماده (۱۰۴) و بند «ب» ماده (۳) قانون برنامه پنجم توسعه و در راستای اجرایی نمودن اهداف مندرج در «سند راهبرد ملی توسعه صادرات غیرنفتی کشور» (موضوع تصویب‌نامه کمیسیون اصل یکصدوسی و هشتم قانون اساسی به شماره ۹۵۳۱/ت ۴۶۳۷۴ ک مورخ ۱۳۹۰/۱/۲۱) از یکسو و نیز کاهش بودجه صنعت گردشگری و صنایع دستی در لایحه بودجه سال ۱۳۹۱ امکان استفاده از محل جزء «۲» و جزء «۳» بند «۵» لایحه بودجه سال ۱۳۹۲ به جهت حمایت از صنعت گردشگری و صنایع دستی وجود دارد.

۲. با توجه به بند «الف» ماده (۱۰۴) و بند «ب» ماده (۳) قانون برنامه توسعه و نیز در راستای اجرایی نمودن اهداف مندرج در «سند راهبرد ملی توسعه صادرات غیرنفتی کشور» (موضوع تصویب‌نامه کمیسیون اصل یکصدوسی و هشتم قانون اساسی به شماره ۹۵۳۱/ت ۴۶۳۷۴ ک مورخ ۱۳۹۰/۱/۲۱) از یکسو و اعتبار اندک کمک‌های فنی و اعتباری بخش غیردولتی موضوع ردیف ۳۰۲۳۸۰۰۶ ازسوی دیگر و با در نظر گرفتن قسمت دوم جزء «۱» بند «۱۳» ماده واحده می‌توان از منابع مالی خارجی جهت سرمایه‌گذاری در بخش‌های غیردولتی گردشگری و صنایع دستی بهره‌مند شد.

۱. اظهارنظر کارشناسی درخصوص «طرح تبدیل سازمان میراث فرهنگی، صنایع دستی و گردشگری به وزارتخانه»، مرکز پژوهش‌های مجلس، ۱۳۹۱.

منابع و مأخذ

۱. آشنایی با قوانین و مقررات، آیین‌نامه‌ها، ذینفعان و چالش‌های حوزه‌های میراث فرهنگی، صنایع دستی و گردشگری، مرکز پژوهش‌های مجلس شورای اسلامی، اسفندماه ۱۳۹۰.
۲. اظهار نظر کارشناسی در خصوص «طرح تبدیل سازمان میراث فرهنگی، صنایع دستی و گردشگری به وزارتخانه»، مرکز پژوهش‌های مجلس، ۱۳۹۱.
۳. اعتبارات سازمان میراث فرهنگی، صنایع دستی و گردشگری از محل منابع دولتی و درآمدهای اختصاصی در سال ۱۳۹۱، مرکز پژوهش‌های مجلس، دی‌ماه ۱۳۹۱.
۴. بررسی لایحه بودجه سال ۱۳۹۱ در حوزه‌های میراث فرهنگی، صنایع دستی و گردشگری، مرکز پژوهش‌های مجلس شورای اسلامی، اسفندماه ۱۳۹۰.
۵. «سند راهبرد ملی توسعه صادرات غیرنفتی کشور» (موضوع تصویب‌نامه کمیسیون اصل یکصدوسی و هشتم قانون اساسی به شماره ۹۵۳۱/ت ۴۶۳۷۴ ک مورخ ۱۳۹۰/۱/۲۱).
۶. قانون برنامه پنجم توسعه اجتماعی، اقتصادی و فرهنگی جمهوری اسلامی ایران.
۷. قانون بودجه سال ۱۳۹۱ کل کشور.
۸. لایحه بودجه سال ۱۳۹۲ کل کشور.

مرکز پژوهش‌ها
مجلس شورای اسلامی

شناسنامه گزارش

شماره مسلسل: ۱۲۹۱۱

عنوان گزارش: بررسی لایحه بودجه سال ۱۳۹۲ کل کشور ۴۶. میراث فرهنگی، صنایع دستی و گردشگری

نام دفتر: مطالعات فرهنگی (گروه میراث فرهنگی، صنایع دستی و گردشگری)

تهیه و تدوین: علی اصغر شالبافیان

همکاران خارج از مرکز: ندا زرندیان، سیدمهدی عبداللهی، سمیه بهرامیان

ناظران علمی: سینا کلهر

مقتضی: کمیسیون برنامه و بودجه و محاسبات

ویراستار تخصصی: —

ویراستار ادبی: —

واژه‌های کلیدی:

۱. لایحه بودجه سال ۱۳۹۲

۲. میراث فرهنگی

۳. صنایع دستی گردشگری

تاریخ انتشار: ۱۳۹۱/۱۲/۲۸